

Aspectes agraris d'un nucli urbà (Ciutat de Mallorca a la Baixa Edat Mitjana)

MARIA BARCELÓ CRESPI

En moltes ocasions les activitats agràries, enteses en el sentit socioeconòmic, no s'han contemplat com a pròpies d'un àmbit urbà sinó que s'han atribuït a àmbits pròpiament rurals. Aquesta idea no deixa de ser inexacta quan es tracta d'un nucli urbà medieval doncs s'hi aprecia clarament la presència d'activitats més o menys classificables com a agràries.

S'han esmentat com a trets característics d'una ciutat medieval disposar de murada, castell i/o catedral però, apart, també el seu caràcter "rural". Malgrat la murada separi la ciutat del camp aquest és present a la ciutat. Carlos Estepa dirà de la ciutat medieval, referint-se als seus trets definitoris, que "*es tracta d'un assentament no totalment agrari, és a dir, on hi ha sectors de la població no dedicats a l'agricultura, encara que aquesta segueixi exercint durant tota l'Edat Mitjana un paper substancial*".¹

Veiem el cas de la Ciutat de Mallorca a la Baixa Edat Mitjana.

1. ELS ESPAIS "BUITS".

No tot el recinte clos pel cinturó de pedra que constitueix la murada està edificat sinó que queden espais lliures d'edificacions que poden assolir una doble funció:

1.1. *Els espais edificables.*

En especial cal situar-los a les zones més properes a la murada els quals suposaran la reserva del solar urbà en futures etapes d'expansió de la ciutat. L'aspecte de la discontinuïtat —quant a edificació— com a una nota característica dels nuclis urbans medievals ho exposa clarament Jacques Heers quan

¹ ESTEPA DÍEZ, Carlos: *Els orígenes de la ciutat medieval*. "L'Avenc" 44 (Barcelona, 1981). P. 17.

diu que “*la cité n'emplit pas, et souvent de très loin, tout l'espace contenu dans l'enceinte*”.² No obstant resulta difícil arribar a saber la proporció exacta entre el sòl urbà “intramurs” destinat a ús estrictament residencial i el destinat a altres usos (com pot ser l'agrari), edificat o no.

El cas de la parròquia de Sant Miquel en el marc de la Ciutat de Mallorca n'és ben significatiu. Es a dir, es tractava d'una parròquia poc poblada i aiximateix extensa i en la que l'espai més aprop de la murada restava de fet lliure. Fins i tot el traçat de l'esquema urbanístic obeeix a un model diferent respecte a altres indrets de la Ciutat perquè es dugué a terme de nova planta en uns moments més tardans i on, òbviament, gairebé no es notà l'empenta urbanística musulmana ben evident, per altra banda, en el conjunt de l'esquema urbanístic ciutadà.

Existia una clara oposició quant a la utilització i aprofitament de l'espai “intramuros” entre el centre de la ciutat i els barris més pròxims al recinte de murades. Aquests barris apareixien pràcticament despoblats exceptuant en els punts on es concentrava una activitat determinada tal com la pesca (barri de les drassanes a la parròquia de Santa Creu) o el comerç interior (voltants de la Porta de Sant Antoni a la parròquia de Santa Eulàlia).

Evidentment, aquests espais “buits” pogueren tenir en un moment determinat un aprofitament de tipus agrari.

1.2. *Horts, jardins o vergers i vinyes.*

L'explicació, potser de la gran extensió que assolí la Madina Mayúrqa, després de l'aixecament del quart recinte de murades, es deuria a l'existència de grans espais no edificats. En el seu interior, segons indica Sonia Gutiérrez devien existir nombrosos horts d'explotació agrícola.³ Afegeix l'esmentada autora que el *Llibre del Repartiment*, efectivament menciona molts horts. I aquests es mantindran, més o menys, també a la ciutat de després de la conquesta catalana de 1229. Així, a més de l'Hort del Rei situat a la part baixa del palau de l'Almudaina, es podien distingir, en principi, dos tipus d'hortos: els conventuals i els de particulars.

Els convents que ocupaven grans àrees del case urbà, fins i tot en alguns casos illetes completes, dedicaven gran part del seu espai als horts. Gutiérrez Lloret assenyala que els convents cristians podrien ocupar àrees no edificades (horts ?) de la ciutat islàmica i que això sembla poder-se aplicar als convents de Sant Francesc, Sant Jeroni, Santa Clara, etc.⁴ D'aquesta manera es constata la considerable extensió d'espai urbà destinada a la producció agropecuària. A la documentació és ben freqüent trobar referències com: “*Tort del Carme ves la partida de Barchinona*”,⁵ “*Tort del monestir de Sancta Margarita*”,⁶ etc.

² HEERS, Jacques: *Le clan familial au Mogen Age*. Paris. P.U.P., 1974. P. 166.

³ GUTIÉRREZ LLORET, Sonia: *Elementos del urbanismo de la capital de Mallorca: funcionalidad espacial*. “Les Illes Orientals d'al-Andalus”. V Jornades d'Estudis Històrics Locals. Palma, I.E.B., 1987. Pp. 205-224.

⁴ Ibidem.

⁵ A.R.M., R.P. 1.681, f. 65 v.

⁶ A.R.M., R.P. 3.881, f. 52 v.

Els horts de particulars es repartien arreu de l'espai urbà. Apart dels horts conventuals, altres grans propietats laiques formaven illetes de "camp" a l'interior de la ciutat. Per a Coulet els horts constituïen una aportació apreciable a l'alimentació d'una família i aportaven alivis a l'economia quotidiana d'una població urbana.⁷

Podien trobar-se espargits per la ciutat o bé adosats a la pròpia casa del propietari. Veiem-ne alguns exemples a través de la interessant informació que faciliten els llibres que contenen relacions de pagaments de censos o lluïsmes pertanyents a la sèrie de *Reial Patrimoni* de l'Arxiu del Regne de Mallorca. Cristòfol Vaquer (any 1487), cirurgià, paga 4 sous en la festa de Pasqua com a cens "*per certa part del seu ort contigu al seu alberch situat en la parròquia de Sent Nicholau*".⁸ El 23 d'agost de 1479 Lluç Garau, sastre, paga 5 lliures, 7 sous i 6 diners com a procurador dels hereus de la dona Jaumeta muller d'en Pere Barral *quondam* per "*lulisme de una casa e dos orts scituada dins la ciutat de Mallorca en lo carrer dit del vin*".⁹

Existeixen, no obstant, casos que curiosament no corresponen a aquest esquema que sens dubte és el més usual. Ens referim al cas de les viles guipuzcoanes dels segles XIII-XIV. D'elles Beatriz Arizaga diu: "*Toda villa tenía alrededor de su muralla o cerca tierras cultivadas con productos hortícolas, destinadas para el consumo en ella. En ninguna ocasión encontramos estos huertos dentro del recinto de la villa, siempre fuera*".¹⁰

Pel que respecta a la ubicació dels horts, d'aquells que no es troben contigus o formant part d'una casa, sembla que es situen preferentment a:

a) prop de la murada o sigui en la zona menys edificada de l'espai "intramuros". Les dades documentals així ho confirmen:

En la festa de l'Angel (any 1483) Bernat Aymarich, carnisser, paga 4 sous de cens "*per un tros de carreró del costat de la murada devant lo Socorredor lo qual ha ajustat a un seu ort*".¹¹ Jacme Salzet, ferrer, paga cens en la festa de Sant Miquel per un hort que té "*pres la Porta Pintada a la parròquia de Sent Miquel*".¹²

b) situats en espais abans edificats a la zona per on discorria Sa Riera i que després de les fortes pluges de 1403 i 1444, especialment, esdevingueren terrenys aptes per a horts. La zona compresa entre el torrent de Sa Riera i l'escaló topogràfic de la Ciutat alta devia ser una zona de grans horts que perdurà fins el segle XVIII. Igualment a l'altre costat el colze del torrent formava una àrea baixa òptima per a l'explotació agrícola, en opinió de Gutiérrez Lloret.¹³ Alguns exemples en poden ser: La dona Johaneta muller d'en Bernat Gill, hortolà, paga 1 sou (any 1481) de cens en la festa de Sant Antoni de gener "*per l'ort qui eran cases endorrocats per lo delovi*".¹⁴ La mateixa dona també paga (any 1480) 6

7 COULET, N.: *Pour une histoire du jardin, vergers et potagers à Aix-en-Provence: 1350-1450. "Le Moyen Age" LXXIII (1967). P. 250.*

8 A.R.M., R.P. 1.678, f. 71 v.

9 A.R.M., R.P. 3.880, f. 9.

10 ARIZAGA BOLUMBURU, Beatriz: *El nacimiento de las Villas guipuzcoanas en los siglos XIII y XIV: Morfología y funciones urbanas.* San Sebastián, 1978. P. 62.

11 A.R.M., R.P. 1.681 f. 92 v.

12 A.R.M., R.P. 1.678 f. 87 v.

13 GUTIÉRREZ LLORET, Sonia: *Op. cit.*

14 A.R.M., R.P. 1.681, f. 69 v.

sous de cens en la festa de Nadal "*per l'ort de la Riera qui eran alberchs enderrocats prop l'om d'en Viabrera*".¹⁵ Mestre Pere Doto, mercader, paga un cens de 1 lliura i 4 sous (any 1483) en la festa de Tots Sants "*per uns pans de terra qui foren cases derruhides per lo dolovi*".¹⁶ Mossèn Gabriel Castanyer paga un cens de 1 lliura i 4 sous en la festa de Sant Joan de juny per un pati de terra que li fou establert pel procurador reial "*qui antigament foren cases e alberchs darrocats per lo diluvi situat al cap del Born devant lo punt dit de la carnisseria devall*".¹⁷ Antoni Jordi, hortolà, olim forner, paga cens per "*l'ort de la Riera qui eren alberchs enderrocats per lo delovi*".¹⁸

c) llocs en altres indrets de la ciutat també desmantellats com a conseqüència de les aiguades. Guillem Sagrera i Jaume Servera, picapedrers, paguen 1 lliura i 4 sous de cens (any 1486) per "*huns patis de terra qui antigament solien esser cases les quals foren enderrocades per lo diluvi scituats en la parròquia de Santa Creu en el carrer antigament appellat de la Mar*" en la festa de Tots Sants.¹⁹ Monserrat Filotxa, guàrdia de la mar, paga cens de 16 sous en la festa de Sant Bartomeu "*per hun pati de terra qui antigament foren cases endarroccades per lo diluvi scituades en la parròquia de Sancta Creu fora el portal d'en Saguarra en lo carrer de les Stores que eren tres statges*".²⁰

Els vergers o jardins suposarien zones d'espai sense edificar però en aquest cas no necessàriament estarien dedicats a una producció agrària.²¹ No coneixem referències a aquests tipus d'espai amb caràcter públic ni amb la funció que podrien desenvolupar avui en dia. Més aviat són propietats privades i generalment estan adosats a la casa del seu propietari formant-ne part del conjunt.²²

Sobre el concepte de verger la terminologia usada a les fonts documentals de vegades és confusa podent-se assimilar a hort. En realitat tampoc les diferències existents devien ser moltes. Sabem d'un "*verger scituat pres del carrer dels Oms en la parròquia de Sent Miquel*".²³ "*Verger ah carregó contigu*" a la parròquia de Santa Eulàlia.²⁴ O també pot formar part d'un hort com "*verger de pertinències de hun ort scituat en la Ciutat de Mallorques en la parròquia de Sent Nicholau en la costa d'en Caudelas*",²⁵ "*una plassetta devant lo palau del bisbe contigua a un verger seu*".²⁶

Pot resultar del tot curiós comprovar l'existència de plantacions de vinya en la Ciutat de Mallorca baix-medieval. Entre molts casos sabem de la presència d'una "*vinya que ha prop lo Citgar*" per la qual Guilem Copliure paga 2 sous de cens en la festa de Sant Miquel (any 1487).²⁷ Jaume Serra, paraire, paga

15 A.R.M., R.P. 1.681, 68 v.

16 A.R.M., R.P. 1.681, f. 97 v.

17 A.R.M., R.P. 1.678, f. 98 v.

18 A.R.M., R.P. 1.678, f. 91 v.

19 A.R.M., R.P. 1.678, f. 100 v.

20 A.R.M., R.P. 1.678, f. 97 v.

21 Vegeu COULET, N.: Op. cit.

22 Actualment encara resten grans patis pertanyents a cases més o menys importants els quals més aviat es dediquen a jardí.

23 A.R.M., R.P. 3.881, f. 16.

24 A.R.M., R.P. 3.880, f. 3 v.

25 A.R.M., R.P. 3.880, f. 12 v.

26 A.R.M., R.P. 1.681, f. 123 v.

27 A.R.M., R.P. 1.678, 94 v.

cens de 1 sou (any 1483) en la festa de Sant Miquel també "*per una vinya que ha prop lo Citgar*".²⁸ Antoni Sot, teixidor de llana, paga 2 lliures i 10 sous de cens en la festa de Sant Miquel per "*una vinya que ha al carrer de Barbera e terra*".²⁹

2. EL TERME DE LA CIUTAT.

El terme municipal, anomenat *lo Pla*, queda separat de la Ciutat per la murada. Constitueix un espai de transició entre la urb i l'àmbit rural immediat que l'envolta. Per a l'es ciutats musulmanes la importància que jugaren aquestes "perifèries" és inqüestionable i pel que atany a Madina Mayurqa es troben nombroses referències d'horts i almúnies.³⁰ El *Llibre del Repartiment* cita horts, la *Crònica* de Desclot també se'n fa ressò i gairebé totes les descripcions de la Ciutat insisteixen en aquest sentit com per exemple l'Arxiduc Lluís Salvador quan diu "*Limítan [la Ciudad] por el Este y el Norte la verde huerta*".³¹

Deixant de banda la producció pròpia de les possessions —a finals del segle XV de vegades encara apareix el mot alqueria— són els horts i les vinyes els que estan presents en *lo Pla*. Cal notar, idè, un canvi de paisatge agrari en relació als moments actuals pel que respecta a la vinya la qual està ausent dels voltants de la Ciutat.

Cal destacar que la majoria dels horts es situaven a) aprop de la murada però "extramuros". D'una documentació sobre pagaments de lluïsmes n'hem extret alguns exemples: El 26 d'octubre de 1480 Tomàs Desbac, cambiador, paga 1 lliura, 15 sous i 7 diners en concepte de "*luïsmes de hun ort scituat en lo terme de la Ciutat de Mallorques fora los murs devant la Porta Pintada prop los lavadors*".³² Hort o verger "*fora les portes de la Ciutat entre la Porta Pintada i la de Sent Antoni*".³³

b) aprop del curs de síquies o torrents. Bartomeu Vilar, abaixador, paga 8 sous (any 1482) en la festa de Tots Sants per "*orts que per ells tenan prop lo molí de l'ospital scituat en la sèquia de la Ciutat*".³⁴

c) aprop de les principals vies de comunicació que posaven en contacte la Ciutat i la Part Forana: Cristòfol Rossell, paraire, paga cens de 3 lliures i 12 sous (any 1479) per "*hun ort scituat en la camí de Barber*".³⁵ El 18 de maig de 1479 Sor Agnès Sanxa, monja del monestir de la Terça Regla, per mans de Joan Ferrer paga 5 sous "*per luïsmes de un ort scituat en la terme de la Ciutat en la camí de Sòller*".³⁶ El 13 d'abril de 1480 Gabriel Salom, paraire, paga 7 lliures per "*luïsmes de un camp ab dret de aygua scituat en lo terme de la Ciutat en lo camí d'en Cogolles*".³⁷ Jacme Roig, paraire, paga en la festa de Pasqua (any

28 A.R.M., R.P. 1.681, f. 72 v.

29 A.R.M., R.P. 1.681, f. 16 v.

30 GUTIÉRREZ LLORET, Sonia: Op. cit.

31 HABSBURGO-LORENA, Luis S.: *La Ciudad de Palma*. Palma, 1981, P. 4.

32 A.R.M., R.P. 3.881, f. 12.

33 A.R.M., R.P. 1.678, f. 119 v.

34 A.R.M., R.P. 1.681, f. 17 v.

35 A.R.M., R.P. 3.880, f. 32.

36 A.R.M., R.P. 3.880, f. 2.

37 A.R.M., R.P. 3.880, f. 20.

1481) 6 diners per llicència que “*li fonch dade de poder adresar una paret en lo seu ort en lo terma de la Ciutat en lo camí de Muntuyri sens perjudici del camí reyal*”.³⁸ El 27 d'octubre de 1484 mossèn Berenguer de Galiana, cavaller, paga per mans de Bartomeu Puig, notari, “*per mig luisme de un camp ab dret de aygua scituat en lo Pla de la Ciutat en lo pont d'en Cogoles per lo qual se va en la parròquia de Sòller*”.³⁹ El 26 de gener de 1485 Jaume Juny, ciutadà, paga al Reial Patrimoni per “*luisme de hun ort de ortoliça scituat en lo camí de Bunyola*”.⁴⁰ El 22 d'abril de 1485 Andreu Genesta paga 10 sous i 7 diners per “*luisme de hun ort scituat en lo Pla de la Ciutat en lo camí de Sineu*”.⁴¹ I podríem afegir un llarg etcètera d'exemples.

Les vinyes, avui gairebé han desaparegut del paisatge agrari que envolta la Ciutat.⁴² En el segle XV, però, se'n troben arreu del terme. La documentació de l'època se'n fa ressò ja sigui a través del delme del vi, ja sigui a través de traspassos de propietats sembrades de vinya, ja sigui mitjançant les quantitats recaptades pel Reial Patrimoni en concepte del dret d'obtenció d'aigua d'alguna síquia o torrent per regar-la. Exemples no en falten: Pere Vivot, mercader, paga 5 sous (14 d'abril de 1481) per “*luisme de una vinya e camps de terra cituada en lo terma de la Ciutat en lo camí reyal de Incha*”.⁴³ Mossèn Bernat de Pachs cavaller, paga 1 lliura i 6 sous (any 1483) per “*una vinya qui és a la tanca d'en Navata al Pla de la Ciutat*”.⁴⁴ Romeu Desclapers donzell, paga 21 lliures 8 sous i 11 diners (16 juliol 1484) per “*luisme de una vinya scituada en lo Pla de la Ciutat en lo terme de Catí*”.⁴⁵ Tomàs Bach donzell i la seva muller Joaneta paguen 5 sous (26 desembre 1484) per lluisme d'un establiment fet a Simó Grasset “*per regar la sua vinya de la aygua qui discorre del torrent del pont de Incha fins a mar*”.⁴⁶ Bernat Amar, notari, paga 1 sou (any 1486) “*per lisència que li fonch dade que puxe mudar una cèquia qui és dins los térmens de una sua vinya scituade en lo terma de la Ciutat pres lo pont entigament d'en Suriana e ara dit de Muntuyri en lo camí reyal*”.⁴⁷ Joan Francolí, ciutadà, paga 1 sou en la festa de Sant Miquel (any 1488) “*per licència que li fou dada a 6 de satembre de l'any 1421 de pendre aygua del torrent qui passa dins lo pont d'Incha e metre-la en la sua vinya per reguar aquella situada entre lo camí de Sent Jordi e del Coll d'en Rebassa*”.⁴⁸

Exceptuant els casos anteriors la documentació consultada no fa referències als tipus de cultius existents en el *Pla de Ciutat* així com tampoc a l'extensió de les propietats agràries.⁴⁹

38 A.R.M., R.P. 1.681, f. 94 v.

39 A.R.M., R.P. 3.882, f. 12.

40 A.R.M., R.P. 3.882, f. 17 v.

41 A.R.M., R.P. 3.882, f. 22.

42 El cultiu de la vinya en el segle XV s'estenia per molt indrets mallorquins d'on avui ha desaparegut; abastava pobles on ara és inexistent. A través del delme de vi que es pagava al Reial Patrimoni això s'observa de manera clara. L'exemple de la vila d'Alcúdia és ben evident.

43 A.R.M., R.P. 3.881, f. 19 v.

44 A.R.M., R.P. 1.681, f. 17 v.

45 A.R.M., R.P. 3.882, f. 5.

46 A.R.M., R.P. 3.882, f. 15.

47 A.R.M., R.P. 1.681, f. 118 v.

48 A.R.M., R.P. 1.678, f. 93 v.

49 Disposam no obstant de referències a garrigues com: Lluís de Pachs, en la festa de Santa Petronila paga 8 sous “*per lisència de hun novell stabliment que li feu de hun tros de garriga qui és en lo camí de Portupi*”. Any 1486. A.R.M., R.P. 1.681, f. 118 v.

3. DEDICACIÓ SOCIO-PROFESSIONAL.

La presència d'activitats agràries en el marc urbà queda ben palesa en els paràgrafs anteriors. Per altra banda dins el *Pla de la Ciutat* cal pensar que la majoria dels que hi habitaven devien dedicar-se als quefers agrícoles. Així s'entén que a l'hora de fer un recompte en el context d'una anàlisi socio-professional de la Ciutat de Mallorca apareixin conradors, hortolans o pastors tot i que no constitueixen un grup massa destacat.⁵⁰ També s'ha de tenir present el que davant la circumstància de què un considerable número de veïns inscrits en fonts d'origen fiscal, com són els *Padrons* i les *Talles*, sense indicar la seva professió, poden pertànyer al Sector Primari i d'aquesta manera les xifres augmenten considerablement.⁵¹

Així, doncs, podem distingir les següents categories de pagesos:

1. Aquells que viuen i treballen a l'interior de la Ciutat. Són pocs perquè les tasques agràries solen ser complementàries d'altres activitats artesanals.
2. Aquells que tenen el seu domicili a la Ciutat i que cada dia van a cuidar els camps en els voltants.
3. Aquells que viuen i exploten les terres del terme de la Ciutat.

Els uns i els altres contribueixen a conferir a la Ciutat l'aspecte "rural" que intentam explicar.

ESTRUCTURA SOCIO-PROFESSIONAL
(Oficis relacionats amb el món agrari)

Ofici	Any 1478	Any 1483	Any 1512
Bracer ⁵²	60	92	73
Conrador ⁵³	24	16	20
Conrer	1	—	1
Hortolà	16	23	29
Jornaler ⁵⁴	—	—	1
Llenyater	1	—	—
Pagès	2	2	5
Pastor	—	2	1
Soquer	1	1	—

⁵⁰ A la documentació de la *Talla* apareixen les formes *conrador*, *conrer* i *pagès* que en el fons venen a significar la mateixa cosa.

⁵¹ Vegeu, per exemple: BORRERO FERNÁNDEZ, M.ª Mercedes: *El Concejo de Fregenal: población y economía en el siglo XV*. "Historia. Instituciones. Documentos" 5. Sevilla 1978, p. 148.

⁵² Els bracers s'entenen com a treballadors del camp dedicats especialment a cavar i fer altres feines de braços.

⁵³ Consideram que conrador i conrer venen a significar el mateix. Només són matisacions que presenten els documents quant a forma.

⁵⁴ Per jornaler s'entén el que devia treballar al camp. La terminologia és imprecisa i pot afudir tant al jornaler agrícola com a l'artesà. Collantes de Terán considera oportú incloure-los en el Sector Primari malgrat alguns puguin pertànyer al Sector Secundari, ja que en els padrons municipals de Sevilla que ha estudiat, concretament per a l'any 1484 diu que són expressives les frases utilitzades per aclarir la situació d'algun d'ells com "lo que gana con una açada", "que anda a cavar a jornal", etc. Vegeu COLLANTES DE TERÁN, Antonio: *Sevilla en la Baja Edad Media: la ciudad y sus hombres*. Sevilla, 1977, p. 336.

Les fonts emprades per al càlcul del quadre anterior són els llibres de *Talla* més antics conservats a l'Arxiu del Regne de Mallorca sobre la Ciutat. La limitació més important a tenir en compte és que no sempre faciliten l'ofici dels veïns inscrits i a vegades es pot confondre entre ofici i llintage. Podem dir, per exemple que l'any 1483 sols al voltant d'un 60 % indiquen la seva dedicació professional. Una proporció important amb manca de l'esmentada indicació professional pertany al sexe femení. Com a conseqüència hem manejat xifres relatives en lloc de valors absoluts. Hem d'afegir, a més, que som conscients del risc contret a l'hora d'aplicar conceptes actuals a la classificació socio-professional medieval. Es per això que només podem parlar en un sentit d'aproximació.

A partir de les dades aportades pels llibres de *Talla*, tot i sent incompletes i a la vegada imprecises amb l'aplicació de l'esquema de classificació socio-professional de Gaston Bardet (al que hauríem d'incloure també els mariners pescadors etc.) el percentatge de la població activa inclosa en el Setcor Primari, és a dir aquell que contempla les activitats agràries en relació els altres sectors socio-professionals seria:

Població activa per sectors

	<i>Any 1478</i>		<i>Any 1483</i>		<i>Any 1512</i>	
	Població	%	Població	%	Població	%
Sector I	158	11'7	219	13'5	223	11'7
Sector II	908	67'7	1.059	65'6	1.205	63'6
Sector III	275	20'2	336	20'7	464	24'5
Total	1.341		1.614		1.892	

És ben evident doncs que una part de la població de la Ciutat de Mallorca a la Baixa Edat Mitjana, i encara més concretament a la segona meitat del segle XV, es dedica o es pot dedicar a activitats d'indole agrària (agrícola i/o ramadera) ja sigui com a quefer principal ja sigui com a complement d'una dedicació artesanal o comercial.

I aquesta activitat també té la seva expressió en la mateixa configuració de l'espai urbà o al revés.